

PM 2007:106 RVIII (Dnr 328-1335/2007)

Promemoria om svenskt värdskap för evenemanget Europeisk kulturhuvudstad 2014

Remiss från Kulturdepartementet

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Som svar på remissen "Promemoria om svenskt värdskap för evenemanget Europeisk kulturhuvudstad 2014" överlämnas och åberopas denna promemoria.
2. Stockholm avstår från att ansöka om att bli europeisk kulturhuvudstad 2014.

Föredragande borgarrådet Madeleine Sjöstedt anför följande.

Ärendet

Sverige och Lettland har av Europaparlamentet utsetts att år 2014 vara värdnationer för en europeisk kulturhuvudstad. Stockholm tilldelades titeln senast 1998. Värdnationerna skall senast sex år i förväg skicka ut en inbjudan till städer att anmäla sitt intresse för värdskapet. Kulturdepartementets promemoria redovisar noggrant de villkor som EU-kommissionen har satt upp för proceduren kring utnämningen till europeisk kulturhuvudstad och hur Sverige ska förhålla sig till dessa. Promemorian redovisar också förslag till tidtabell inför utnämningen våren 2010. Sveriges kommuner inbjuds formellt att kandidera till utnämningen under december månad 2007, vilket innebär att Kulturdepartementet skall ha kommunernas remissvar senast den 9 juli 2007.

EU-bidraget till en svensk kulturhuvudstad 2014 beräknas uppgå till 14 mnkr. Att ta på sig ansvaret för att svara för en europeisk kulturhuvudstad är en uppgift som förutsätter fullt engagemang under lång tid. Kandidatstäderna förbinder sig i samband med sin kandidatur följande:

- Svara för huvudparten av de kostnader som är förenade med projektet. I promemorian finns inga förslag avseende eventuella statliga ekonomiska insatser, ansvarigt departementsråd hänvisar till den centrala samordningsinstansen.
- Ansvara för att upprätta förslag till program till urvalsjuryn samt organisera verksamheten och skapa ekonomiska förutsättningar för projektet.
- Ansvara för att det finns tillräcklig kunskap i staden om de europeiska kriterierna för programmet.
- Ansvara för att det finns en särskild organisation för genomförande av projektet.
- Intresseanmälan och programförslag ska kunna presenteras på engelska.

Därutöver betonas samordningen med Lettland som ett viktigt kriterium och att detta måste avspeglade de programförslag som utarbetas. Det måste således finnas förutsättningar för direktkontakt mellan kandidatstäderna. Kulturdepartementet kommer under våren 2007 inleda ett sådant samarbete.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och kulturnämnden.

Stadsledningskontoret anser att en eventuell utnämning av Stockholm som kulturhuvudstad år 2014 är en möjlighet för staden att förstärka kulturens ställning i staden, men vill framhålla de stora kostnaderna och föreslår att planering och förberedelse med en eventuell kandidatur därför finansieras inom stadens ordinarie budget.

Kulturnämnden anser att utgångspunkten måste vara att kulturhuvudstaden har det fulla ansvaret för planeringen av kulturåret och att nationella och EU-aktörer har stödjande funktioner. Nämnden anser att det är positivt att det ekonomiska stödet från EU ökat sedan Stockholm innehade utmärkelsen 1998 även om det borde vara större. Nämnden framhåller också vikten av att de satsningar som görs får en långsiktig verkan.

Mina synpunkter

Kulturhuvudstadsåret som hölls 1998 bidrog till att ge kulturen en framträdande roll. Året blev lyckat och många stockholmare och andra fick chans att ta del av det stora utbudet av kulturaktiviteter. Året förde mycket gott med sig, som fortfarande finns kvar. Säkerligen skulle ett nytt kulturhuvudstadsår kunna ha samma positiva inverkan på staden.

Viktigt att komma ihåg är att de nio år som förflutit är en ganska kort tid. Att ansöka om och driva ett kulturhuvudstadsår kräver en mycket stor satsning. I promemorian framgår tydligt att den kommun som står värd för kulturhuvudstadsåret måste vara beredd att stå för huvuddelen av kostnaden, vilken beräknas bli mycket stor. Likaså krävs en ordentlig kraftsamling från många människor.

Då inte så lång tid förflutit sedan 1998, är det rimligt att Stockholm avstår denna gång för att eventuellt ansöka vid ett senare tillfälle. Stadens resurser bör i första hand användas till mer varaktiga verksamheter. Jag är övertygad om att Sverige genom någon annan stad kommer att få ett utmärkt kulturhuvudstadsår. Det finns många med ett rikt kulturliv och stort engagemang.

I övrigt vill jag framhålla att promemorian är väl genomarbetad och tydlig och kan utgöra en god grund för ansökningsförfarandet och den fortsatta processen kring kulturhuvudstadsåret. En viktig erfarenhet från Stockholms arrangemang 1998 är, vilket kulturnämnden framhåller, att ta vara på de satsningar som görs så att de får en långsiktig verkan.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Som svar på remissen "Promemoria om svenskt värdskap för evenemanget Europeisk kulturhuvudstad 2014" överlämnas och åberopas denna promemoria.
2. Stockholm avstår från att ansöka om att bli europeisk kulturhuvudstad 2014.

Stockholm den 30 maj 2007

MADELEINE SJÖSTEDT

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

ÄRENDET

Sverige och Lettland har av Europaparlamentet utsetts att år 2014 vara värdnationer för en europeisk kulturhuvudstad. Stockholm tilldelades titeln senast 1998. Värdnationerna skall senast sex år i förväg skicka ut en inbjudan till städer att anmäla sitt intresse för värdskapet. Kulturdepartementets promemoria redovisar noggrant de villkor som EU-kommissionen har satt upp för proceduren kring utnämningen till europeisk kulturhuvudstad och hur Sverige ska förhålla sig till dessa. Promemorian redovisar också förslag till tidtabell inför utnämningen våren 2010. Sveriges kommuner inbjuds formellt att kandidera till utnämningen under december månad 2007, vilket innebär att Kulturdepartementet skall ha kommunernas remissvar senast den 9 juli 2007.

EU-bidraget till en svensk kulturhuvudstad 2014 beräknas uppgå till 14 mnkr. Att ta på sig ansvaret för att svara för en europeisk kulturhuvudstad är en uppgift som förutsätter fullt engagemang under lång tid. Kandidatstäderna förbinder sig i samband med sin kandidatur följande:

- Svara för huvudparten av de kostnader som är förenade med projektet. I promemorian finns inga förslag avseende eventuella statliga ekonomiska insatser, ansvarigt departementsråd hänvisar till den centrala samordningsinstansen.
- Ansvara för att upprätta förslag till program till urvalsjuryn samt organisera verksamheten och skapa ekonomiska förutsättningar för projektet.
- Ansvara för att det finns tillräcklig kunskap i staden om de europeiska kriterierna för programmet.
- Ansvara för att det finns en särskild organisation för genomförande av projektet.
- Intresseanmälan och programförslag ska kunna presenteras på engelska.

Därutöver betonas samordningen med Lettland som ett viktigt kriterium och att detta måste avspeglade de programförslag som utarbetas. Det måste således finnas förutsättningar för direktkontakt mellan kandidatstäderna. Kulturdepartementet kommer under våren 2007 inleda ett sådant samarbete.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och kulturnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 16 maj 2007 har i huvudsak följande lydelse.

En eventuell utnämning av Stockholm som kulturhuvudstad år 2014 är en möjlighet för staden att förstärka kulturens ställning i staden och öka samspelet i kulturlivet mellan landets alla delar, dessutom skulle det positionera Stockholm internationellt, vilket ligger i linje med stadens internationella strategi. Som framgår av promemorian finns inga statliga garantier till den kommun som utnämns som Sveriges kulturhuvudstad 2014. Det är viktigt att detta klargörs i god tid före kulturåret. Totalt kostade kulturhuvudstadsåret ca 500 mnkr, varav staden och landstingets kostnader uppgick till ca 300 mnkr (ca 350,6 mnkr i dagens penningvärde). Staten bidrog med 150 mnkr. EU-bidraget uppgick till ca 5,4 mnkr (ca 6,3 mnkr i dagens penningvärde) men utdelades i ett mycket sent skede av kulturhuvudstadsåret. Övriga kostnader finansierades av privata sponsorer och verksamhetsintäkter.

Internationellt samarbete och deltagande i uppmärksammade evenemang i Europa är nödvändigt särskilt då Stockholm med sin geografiska position marknadsmässigt ligger i Euro-

pas utkant. I stadens internationella strategi betonas medlemskap i internationella nätverk, organisationer och projekt där samarbetet bidrar till måluppfyllelse. Enligt kulturförvaltningens underlag finns endast ett fåtal institutioner och kultursammanhang kvar idag av dem som uppstod under kulturhuvudstadsåret 1998. Som framgår av ärendet är ett deltagande i evenemanget kulturhuvudstadsår 2014 mycket resurskrävande både organisatoriskt och ekonomiskt. Stadens ekonomiska läge tillåter inte någon ökning av verksamhetskostnader. Kontoret föreslår att planering och förberedelse med en eventuell kandidatur till kulturhuvudstadsåret 2014 därför ska finansieras inom stadens ordinarie budget.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 maj 2007 att som svar på remissen överlämna och återropa kulturförvaltningens tjänsteutlåtande.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 8 maj 2007 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturdepartementets promemoria inför det svenska kulturåret 2014 är en noggrann genomgång av de villkor som EU-kommissionen satt upp för den nya proceduren kring utnämningen till Europeisk kulturhuvudstad och hur Sverige ska förhålla sig till dessa. Promemorian redovisar också ett förslag till tidtabell inför den utnämning som beräknas ske under våren 2010.

Kulturförvaltningen konstaterar att nya regler tillkommit för val av europeiska kulturhuvudstäder i vilken EU ges ett förstärkt inflytande över samtliga moment i proceduren. Huruvida detta är av godo är svårt att bedöma men sannolikt kan det ge en positiv effekt på kulturårets status och den lokala uppslutningen i berörda städer. Det är dock viktigt att det ökade engagemanget från kommissionen inte innebär en onödig byråkratisering i den lokala och nationella planeringen. Utgångspunkten måste vara att kulturhuvudstaden har det fulla ansvaret för planeringen av kulturåret och att nationella och EU-aktörer har stödjande funktioner.

Erfarenheterna från kulturhuvudstadsåret 1998 i Stockholm finns samlade i flera utvärderingar som bör kunna vara en god grund för planeringsarbetet i den stad som utnämns till ny svensk kulturhuvudstad. Kulturförvaltningen förutsätter att Stockholm inte kommer att söka utmärkelsen denna gång.

Det är positivt att det ekonomiska stödet från EU ökat sedan Stockholm innehade utmärkelsen 1998 även om det borde vara större. Det är viktigt att kostnadsdelningen mellan EU och berörda städer och regeringar klargörs i god tid före kulturåret och att utbetalningarna görs enligt den föreslagna tidtabellen. Det måste samtidigt betonas att det statliga ekonomiska engagemanget i Kulturåret inte tillåts gå ut över kulturstöd och nysatsningar i andra delar av landet.

Två erfarenheter från K 98 är betydelsefulla i den fortsatta lokala planeringen. Formerna för kulturlivets medverkan i planering och deltagande behöver tydliggöras så att det inte uppstår missförstånd och svekdebatter. Det är också viktigt att de satsningar som görs får en långsiktig verkan. Vi kan i Stockholm konstatera att några institutioner och kultursammanhang som uppstod under K98 lever kvar men att de är för få. Kulturåret i Stockholm innebär dock att många kulturskapare möttes över de konstnärliga gränserna och att det uppstod nätverk som består.